

Nr 97. Motion av Erik Pelling och Göran Svanfeldt (båda S) om att göra småskalig kommersiell trädgårdsodling möjlig i Uppsala
KSN-2011-0610

Kommunfullmäktige

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att bifalla motionen, samt

att uppdra till gatu- och samhällsmiljönämnden att se över regelsystemet för lokal odling på kommunal mark i Uppsala.

Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S) och Emma Wallrup (V) reserverar sig till förmån för att kommunfullmäktige ska besluta enligt arbetsutskottets förslag

att bifalla motionen,

att uppdra till gatu- och samhällsmiljönämnden att se över regelsystemet för lokal odling på kommunal mark i Uppsala för att kunna möta framtidens olika behov av stadsodling, samt

att uppdra till gatu- och samhällsmiljönämnden att i samverkan med berörda nämnder se över om de utpekade områdena för odling i Översiktsplanen är tillräckliga för att utveckla stadsodlingen i Uppsala.

Maria Gardfjell och Rickard Malmström (båda MP) reserverar sig enligt bilaga A

Uppsala den 2 maj 2012
På kommunstyrelsens vägnar

Fredrik Ahlstedt/Astrid Anker

I avgörandet deltagande: Fredrik Ahlstedt, Cecilia Forss, Liv Hahne, Mats Gyllander (alla

M), Cecilia Hamenius, Peter Nordgren (båda FP), Stefan Hanna (C), Ebba Busch (KD), Marlene Burwick, Erik Pelling, Ulrik Wärnsberg, Hilde Klasson (alla S), Maria Gardfjell, Rickard Malmström (båda MP) och Emma Wallrup (V).

Dessutom närvarande: Christopher Lagerqvist, Andreas Bergman, Simone Falk (alla M), Karin Ericsson (C), Bengt Westman, Irene Zetterberg och Milischia Rezai (alla S).

Ärendet

Erik Pelling (S) och Göran Svanfeldt (S) har i en motion väckt den 31 oktober 2011 föreslagit att fritids- och naturvårdsnämnden får i uppdrag att se över regelsystemet för lokal odling på kommunal mark för att möjliggöra småskalig kommersiell trädgårdsodling i Uppsala. Se *ärendets bilaga 1*.

Remissbehandling

Motionen är remitterad till gatu- och samhällsmiljönämnden (GSN). Se *bilaga 2*.

GSN ställer sig positiv till att se över regelsystemet för lokal odling på kommunal mark. I samband med detta vill nämnden se över lämpliga lokaliseringar för främst småskaliga kommersiella trädgårdsodlingar. Nämnden poängterar vikten av att miljö- och hälsoskyddsnämnden, ur ett tillsynsperspektiv inkluderas vid försäljning av lokalt producerade livsmedel.

Föredragning

Stadsodling är ett begrepp som diskuteras allt mer. Det handlar dels om möjlighet till en utökad egenförsörjning, dels om att själv vara delaktig i produktionen av mat och på så sätt bestämma själv över hantering och produktion. Odling utan bekämpningsmedel och tillsammans med barn, där lärande blir en viktig del, är andra positiva effekter.

Flera svenska städer arbetar med att utveckla stadsodlingen. I Malmö har odlingar anlagts i parker, i Göteborg har sk storodlingsområden anlagts lite utanför staden. I Uppsala har ideel-

la krafter satt i gång ”Matparken” i Gottsunda. I det planerade området Östra Salabacke finns mark för trädgårdsodling med i diskussionerna för områdets utformning, initierat av byggföretagen.

Motionen angående stadsodling behandlar en viktig och aktuell fråga. Ett första steg att möta det ökade intresset och behovet av stadsodling skulle kunna vara att i enlighet med motionen se över regelsystemet för olika odlingsformer i Uppsala. Utifrån regelsystemöversynen bör även, som ett andra steg, de utpekade områdena i ÖP ses över för att klargöra om de är tillräckliga för att utveckla stadsodlingen i Uppsala.

Ekonomiska konsekvenser

Gatu- och samhällsmiljönämnden har att hantera de ekonomiska konsekvenser som en regelöversyn innebär inom gällande ekonomiska ramar.

Bilaga A

Mp-reservation

Miljöpartiet reserverar sig till förmån för bifall till förslaget från KSAU som innebär bifall till motionen. Lokal produktion av livsmedel ligger i tiden och Miljöpartiet skriver också under på att stadsnära livsmedelsproduktion måste främjas och regelverket utvecklas.

Visst måste kommunen ge utrymme för kommersiella stadsodlingar, men det är än viktigare att satsa på och utveckla fler gemensamma odlingar, efter modellen Matparken. Matparken i Gottsunda har varit framgångsrik på flera sätt. Det finns brister i infrastrukturen för de initiativ som redan startats. Det finns till exempel inte någon eldrift av vattenpumpen i Matparken, vilket kommunen borde kunna ordna. Det finns också stor anledning att främja och utveckla fler former av kolonilotter och välkomna mindre rabattodlingar i bostadsområden.

De kommersiella ”stadsodlingarna” bör i första hand ligga inom 1-3 mils omkrets runt staden. All form av småskalig jordbruksproduktion,

inte enbart grönsaksodling, bör främjas. Kommunen bör säkerställa att betesmarker i stadsnära naturområden och reservat betas så att naturvärdena kan upprätthållas. Här kan kommunen främja kontakter mellan jordbrukare och närboende så att de senare också involveras i produktionen. Stadsodlingar bidrar starkt till allmänintresset som folkhälsan, klimatet och människors livskvalitet.

Kommersiella odlingar i stadsmiljö klarar sig enbart med kraftigt subventionerade markkostnader – det är knappast en tillfällighet att det nästan inte finns några kvar. För att främja stadsnära odling måste också jordbruksmark bevaras långsiktigt och inte byggas.

Representanter för lokala matföretag i Uppsala har framhållit att en viktig aspekt av stadsodlingar är att synliggöra matens ursprung och därmed öka intresset för vilken mat vi stoppar i oss.

Visst kan markfrågan och regelverket vara ett problem, men det saknas också affärsutveckling på området. Det handlar om allt från att utveckla miljövänliga distributionssystem som lämpar sig för småskaliga producenter till kunskaper om vidareförädling och försäljning. Det finns exempel från andra städer i världen där företagsutveckling skett inom stadsodlingsområdet – till exempel kan nystartade småföretag bistå villaägare ta hand om över-skottsfrukt i trädgårdar, förädla och sälja, ofta med syfte att samtidigt stödja social verksamhet.

När kommunen ska stödja intensiv grönsaksodling är det också rimligt att kommunen ställer krav på ekologiska odlingsmetoder används på kolonilotter och odlingar på kommunens mark. Kommunen bör också kunna informera hur såväl odlare som villaägare får kunskap om hur man odlar ekologiskt.

Under diskussionen i kommunstyrelsen framkom från majoriteten att tjänstemännen skulle ha gett ett politiskt svar på motionen, och majoriteten strök därför de delar av att-

satserna i KSAUs förslag som handlade om stadsodling. Vi vill poängtera att stadsodling inte är ett politiskt begrepp, utan ett sätt att arbeta med modern stadsutveckling där gröna rum blir allt viktigare. Forskningsrådet Formas – Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande – stödjer exempelvis forskning om stadsodlingar. Det är beklämmande att de borgerliga partierna så enhälligt sluter upp för en linje där de vill hindra en intressant liten utvecklingsgren för den gröna näringen – nämligen stadsodlingar.

Uppsala
socialdemokratiska
kommunfullmäktigegrupp

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE

2011 -10- 3 1

UN-2011-0610

00 Akad /

Uppsala 2011-10-25

Kommunfullmäktige i Uppsala

Motion till kommunfullmäktige

Gör småskalig kommersiell trädgårdsodling möjlig i Uppsala!

Diskussionen om att i första hand av miljöskäl främja lokal odling har hitintills främst handlat om kommunens inköp av livsmedel, en i sig angelägen ambition. Den småskaliga livsmedelsförsäljningen på Fyris torg och Vaksala torg har för närvarande nog större symbolvärde än praktisk betydelse, men även det är viktigt. Samma gäller nystartade Bondens marknad vid Resecentrum, som har ett mera kvalificerat sortiment. Bondens marknad erbjuder samtidigt lokala entreprenörsdrivna mindre företag möjligheter att bredda sitt kundunderlag.

Vi har ingen uppfattning om hur stor konsumtionen är av främst grönsaker, frukt och bär från de många privata trädgårdarna och koloniområdena, men vi vet att mycket mer skulle kunna odlas där i händelse av starkt ökade livsmedelspriser eller livsmedelsbrist. Beträffande frukt och bär skulle även tillvaratagandet kunna förbättras – i sista hand skulle väsentligt mycket mer av all fallfrukt kunna samlas in och användas i biogasproduktionen.

Kolonistugeområdena tillkom för omkring hundra år sedan – för Uppsalas del startade det första området år 1907 efter en motion i Stadsfullmäktige. Syftet var både att erbjuda "svaga grupper" i samhället en möjlighet att själva bidra till ett förbättrat kosthåll, men även att erbjuda möjligheter till en aktiv fritid och en bättre utemiljö för inte minst barnen.

Odlingslotter i olika former har funnits i och kring staden ända sedan stadens tillkomst – längre tillbaka utgjorde odlingsland i anslutning till staden också en viktig del av "avlöningsystemet" för olika tjänster. För drygt trettio år sedan tog dåvarande Fritidsnämnden initiativ till tillkomsten av enkla odlingslotsområden på stadens mark, både på jordbruksmark och parkmark. Resultatet blev under loppet av några år ett tjugotal nya odlingslotsområden. Uppsala har sedan dess troligen varit den kommun som haft flest odlingslotter i förhållande till antalet invånare i själva staden.

Från början dominerades odlingslotterna helt av potatis, grönsaker och bärbuskar – det var en främst en äldre generation inflyttade till lägenheter i staden som tog chansen att kunna odla på det sätt de varit vana vid från barndomen. – I dag har odlingslotterna utvecklats i två riktningar, dels till trädgårdsliknande odling med

grönsaker, bärbuskar och ofta rikligt med blommor, dels på några områden – i varierande omfattning - till en systematisk intensivodling av grönsaker för försäljning.

De två odlingsformerna kan säkert ha en del att lära av varandra men det finns samtidigt klara motsättningar. Intensivodlingen drivs ofta med väsentligt större förbrukning av vatten och handelsgödsel och inte sällan med växthus och staket som strider mot kommunens regler för odlingslotterna. De kommersiellt inriktade odlarna har dessutom ofta i praktiken ett flertal lotter – även det i strid med kommunens regler. Samtidigt genererar den småskaliga kommersiella odlingen redan idag både sysselsättning och inkomster för en ansevärd grupp Uppsalabor.

Som framgår ovan har båda formerna av odling som den i dag bedrivs på odlingslotter ett berättigande, men en översyn av regler och regelsystem bör ske. Den naturliga lösningen är att kommunen vid sidan av nuvarande typ av odlingslotter erbjuder särskilda områden för stadsnära småskalig kommersiell trädgårdsodling. Arrendavtal, vattenförsörjning etc för dessa skulle då kunna anpassas till denna odlingsform. Medan konventionella odlingslotter med fördel ligger nära bostadsområdena skulle den nya typen av odlingsområden kunna ligga lite längre bort från staden och då också smidigare vara tillgängliga för transporter. Samtidigt skulle möjligheter öppnas för en ny angelägen form av lokalt entreprenörskap och ytterligare en form av lokalt livsmedelsproduktion möjliggöras. Vilka miljökrav som ska gälla måste tydligt anges.

Ett exempel på hur man kan göra är Göteborgs kommun. Där har man inrättat en ny typ av större kolonilotter som man kallar ”storodlingsområden”. Genom att olika grupper med olika odlingsbakgrund odlar tillsammans och kan sälja sina produkter till stans restauranger, saluhallar, torg och mataffärer hoppas man också uppnå en ökad integration.

Med anledning av ovanstående föreslås kommunfullmäktige besluta:

Att uppdra till Fritids- och naturvårdsnämnden att se över regelsystemet för lokal odling på kommunal mark för att möjliggöra småskalig kommersiell trädgårdsodling i Uppsala.

Socialdemokraterna

Erik Pelling

Kommunalråd (S)

Göran Svanfeldt

Ersättare i kommunfullmäktige (S)

Handläggare
Johansson, Lars

Datum
2012-01-31

Diarienummer

GSN-2012-0059

UPPSALA KOMMUNSTYRELSE	
Ink.	2012-02-23
U.S. NR	KSN-2011-0610
	00 PÅGÅEN 3

Kommunstyrelsen

Yttrande över motion av Erik Pelling och Göran Svanfeldt (båda S) om att göra småskalig kommersiell trädgårdsodling möjlig i Uppsala, KSN-2011-0610

Sammanfattning

Gatu- och samhällsmiljönämnden ställer sig positiv till att se över regelsystemet för lokal odling på kommunal mark för att möjliggöra småskalig kommersiell trädgårdsodling i Uppsala. Nämnden anser att i samband med en översyn av regelsystemet bör en utredning genomföras som ser över lämpliga lokaliseringar för småskalig kommersiell trädgårdsodling. För att uppnå en långsiktigt hållbar stadsstruktur är det viktigt att skapa möjligheter till lokal produktion av livsmedel. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bör, ur ett tillsynsperspektiv, inkluderas vid försäljning av lokalt producerade livsmedel.

Ärendet

Kommunstyrelsen har skickat en motion om småskalig kommersiell odling på remiss och önskar yttrande senast den 6 februari 2012. Motionen tar upp hur odlandet i stadens förändrats och att det idag har utvecklats i två riktningar, dels till trädgårdsliknande odling med grönsaker, bärbuskar och blommor, dels på några områden och i varierande omfattning till en systematisk intensivodling av grönsaker för försäljning. Den intensiva odlingen drivs delvis i strid mot kommunens regler för odlingslotter. Nämndens uppfattning är att detta är en korrekt beskrivning av hur det förhåller sig och att det finns skäl till en översyn av regelsystemet. Motionen tar även upp lokaliseringen av småskalig kommersiell odling och föreslår att denna typ av odling med fördel kan ligga längre från staden. Nämnden anser att vid en översyn av regelsystemet bör även en utredning genomföras som ser över lämpliga lokaliseringar för småskalig kommersiell trädgårdsodling och om dessa upplåtelseformer mer kan likställas med jordbruksarrenden. För att uppnå en långsiktigt hållbar stadsstruktur är det viktigt att skapa möjligheter till lokal produktion av livsmedel. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bör, ur ett tillsynsperspektiv, inkluderas vid försäljning av lokalt producerade livsmedel.

Gatu- och samhällsmiljönämnden

Stefan Hanna
Ordförande

Inger Tjäder
Sekreterare